

Esileht Uudised

Lõuna-Eestis vabanes kaks olulist jõelõiku kalade rändeteid takistavatest paisudest

Lõuna-Eestis vabanes kaks olulist jõelõiku kalade rändeteid takistavatest paisudest

UUDIS 20.11.2025

Lõuna-Eestis avati sel sügisel rändekaladele ligi 44 kilomeetri jagu uusi liikumisteid, kui Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK) eemaldas kaks lagununud paisu – Ala-Raudsepa paisu Võrumaal Pärlijões ja Rundsoveski paisuvareme Elva jõel.

Mõlemad tööd on osa laiemast tegevuskavast, mille eesmärk on taastada jõgede looduslik seisund ja parandada väärtuslike kalaliikide – sealhulgas meriforelli, jõeforelli, jõesilmu ja harjuse – elupaiku.

RMK veeökoloogide juht **Sander Sandberg** ütles, et paisude eemaldamine on üks mõjusamaid samme kalastiku ja jõe enda seisundi parandamiseks: „Kui rändetõke eemaldada, saavad kalad kohe tagasi jõelõikudesse, kuhu nad on sajandeid kudema tulnud. Lõuna-Eesti jõgedel on veel palju potentsiaali, kuid paljud paisud on lagununud ega täida enam mingit otstarvet. Seetõttu on mõistlik taastada looduslik rändeühendus.”

Pärlijõgi sai vabaks Ala-Raudsepa paisust

Võrumaal eemaldati Pärlijõelt Ala-Raudsepa pais, mis oli koos kunagise kalapääsuga tugevalt lagununud ja selle rekonstrueerimine oleks nõudnud suuri kulutusi, samas kui likvideerimine on hooldusvaba ja edasiste kulutusteta. Paisu alandamisel tuli välja ajalooline jõesäng, mis oli hästi säilinud ning seega puudus vajadus suuremahulisteks kaevetöödeks.

Taastati jõesängi looduslik vool, rajati geotekstiili ja maakive kasutades kaldakindlustus ja lisati voolurahustuskivid. Pärlijõgi saab alguse Lätist, voolab läbi Rõuge valla ja suubub Mustjõkke; tegemist on Koiva vesikonna jõega ning kalarände seisukohalt olulise veevõrguga, kus liiguvad eelkõige meriforell ja jõesilm.

Ala-Raudsepa pais enne eemaldamist. Foto: Jassu Hertsmann

Ala-Raudsepa paisukoht pärast eemaldamist. Foto: Mihkel Järveoja

Ala-Raudsepa paisukoht pärast eemaldamist. Foto: Mihkel Järveoja

Tööd kulgesid sujuvalt ka kohalike elanike jaoks. Ala-Raudsepa veskikoha perenaine Maarja Kallas sõnas, et koostöö RMK, projekteerijate ja ehitajatega oli väga hea ning igapäevaelu tööde käigus ei häiritud.

Ala-Raudsepa paisu eemaldamist rahastati Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi projektist „Liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine“. Projekteerija oli Inseneribüroo Urmas Nugin OÜ ja töö tegi Nordpont OÜ. Kogu töö koos projekteerimisega läks maksma 181 118 eurot.

Elva jõgi vabanes Rundsoveski paisu varemetest

Elva vallas Uderna külas eemaldati Rundsoveski paisu vare, mis takistas kalade liikumist Elva jõe ülemjooksule. Elva jõgi on olulise väärtusega veekogu, kus on looduslikud elupaigad jõeforellile, aga ajalooliselt ka harjusele.

Paisu lammutamise käigus eemaldati vanad konstruktsioonid, kuid säilitati paisu peal asunud sild ning rekonstrueeriti silla kaldasambad.

Rundsoveski pais enne. Foto: Tuuli Teppo

Rundsoveski paisukoht pärast rekonstrueerimist. Foto: Jan Ruukel

Koostöö maaomanikega kulges Sandbergi sõnul ladusalt: „Kohalikud omanikud olid ise juba aastaid soovinud lagunenud paisu ja ohtliku silla asemele midagi paremat, kuid oma jõududest ei piisanud. Meie algatus võeti väga hästi vastu. Rundsoveski paisutööd projekteeris Vesiaed OÜ ja viis ellu Nordpont OÜ.

Töid rahastati LIFE-SIP AdaptEST projektist, mis aitab taastada Eesti jõgede looduslikku elurikkust, eemaldades kasutuseta paisud ja parandades kalade etingimusi. Kogu töö koos projekteerimisega läks maksma 141 622 eurot.

Rändekalad saavad liikuda kaugemale kui varem

Sander Sandbergi sõnul taastavad paisude eemaldamised jõe loodusliku rütmi: „Kui vool on vaba, taastuvad aasta-paari jooksul ka põhjaloomastik ja kalade kudemispaigad. Pärast paisu kadumist hakkab jõgi ise end uuesti kujundama.“

Pärlijões ootavad järgmiste sammudena ees veel kahe vana paisu – Saarlase ja Pärlijõe paisu – likvideerimine, mis avaks kogu jõe rändekaladele. „Oli aeg, mil Pärlijões elas ka ebapärlikarp, kuid sealne asurkond hääbus juba aastakümneid tagasi. Pole võimatu, et tulevikus saab hakata seda haruldast liiki jõkke asustama, kuid selleks peab jõgi olema heas seisus nii karbi enda kui ka jões elavate forellide jaoks, sest karbivastsed elavad ühe eluperioodi forelli või lõhe lõpuste küljes,“ selgitas Sander Sandberg.

Elva jõel tegeletakse veel Mosina vesiveski paisuvarega ning peale paisude eemaldamist taastatakse ka koelmualasid ja elupaikasid nii Elva jões kui ka vajadusel tähtsamatel lisajõgedel.

RMKs töötab juba teist aastat neljaliikmeline veeökoloogide tiim, sest veekogude seisundi parandamiseks tehtavate tööde hulk on suurel määral kasvanud. Viimase viie aastaga on RMK eestvedamisel eemaldatud üle 10 suurema ja väiksema rändetakistuse ning taastatud elupaikasid ja koelmualasid juba rohkem kui 500 kilomeetri jagu. Aastaks 2028 on eesmärk parandada jõgede elupaikasid veel 500 kilomeetri ulatuses.

Jaga:

[TAGASI UUDISTE VALIKUSSE](#)

Loe lisaks

UUDIS

RMK võimaldab tasu eest küttepuitu riigimetsast varuda

20.11.2025

[LOE EDASI](#)

[BLOGI](#)

Täna pühendame meestele, külasta riigimetsa mehiseid paiku

19.11.2025

[LOE EDASI](#)[Looduses liikumine](#)[Puidu müük](#)[Metsatööd](#)[Looduskaitse](#)[Loodusõpe](#)[Elistvere loomapark](#)[Sagadi mõis](#)[Räägi kaasa!](#)[Meist](#)[Metsaandmed](#)[Kaardid](#)[Kuulutused](#)[Uudised](#)[Kontaktid](#)

RIIGIMETSA MAJANDAMISE KESKUS

Mõisa/3, Sagadi küla, Haljala vald, 45403 Lääne-Viru maakond, rmk@rmk.ee, telefon 676 7500

RMK mobiilirakendus

[Andmekaitsetingimused](#)[Rikkumisest teavitamine](#)